

วันมาฆบูชา น้อมบูชาพระอรหันต์

วันมาฆบูชาตรงกับขึ้นสิบห้าค่ำเดือนสามเป็นวันเพ็ญ
พระจันทร์เต็มดวง ชาวพุทธถือกันว่าเป็นวันสำคัญวันหนึ่งใน
พระพุทธศาสนา เพราะเป็นวันที่มีเหตุการณ์สำคัญเกี่ยวข้องกับ
ประวัติศาสตร์ของพระพุทธศาสนาถึงสี่ประการที่เรียกกันว่าเป็นวัน
จาตุรงคสันนิบาต คือการประชุมอันประกอบด้วยองค์สี่ได้แก่

1. วันนั้นเป็นวันเพ็ญเดือนสามพระจันทร์เต็มดวง
2. พระสงฆ์ 1250 รูปมาประชุมกันโดยมิได้นัดหมาย
3. พระสงฆ์เหล่านั้นล้วนเป็นพระอรหันต์สิ้นกิเลสทั้งปวง
4. พระสงฆ์เหล่านั้นล้วนเป็นเอหิภิกขุอุปสัมปทา ได้รับการ

บรรพชาอุปสมบทโดยตรงจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

การประชุมสุดยอดของพระอรหันต์
ในครั้งนี้มีขึ้นที่ เวฬุวัน สวนไม้ ชานกรุงรา
ชคฤห์ ในขณะที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
และพระอรหันต์ทั้งหลายยังอาศัยโคนไม้

เป็นที่พักผ่อนทั้งกลางวันและกลางคืน ยังมีได้มีผู้ใดสร้างกุฏิวิหาร
ถวายพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลาย การประชุมครั้งนี้จึง

เป็นการประชุมที่อยู่ใกล้ธรรมชาติ
ผสมผสานกลมกลืนกับธรรมชาติที่สุด
โดยมิได้มีการเบียดเบียนธรรมชาติใดๆ
แม้แต่น้อย

เมื่อพระอรหันต์จากทิศต่างๆ มาประชุมพร้อมเพรียงกันแล้ว
พระพุทธเจ้าจึงทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์อันเป็นหลักสำคัญใน
พระพุทธศาสนาที่ชาวพุทธทั้งหลายจะได้ยึดเป็นหลักในการปฏิบัติ
และการตัดสินใจสงสัยต่างๆ อันอาจจะต้องวินิจฉัยว่าเป็นหลักคำ
สอนและข้อปฏิบัติในพระพุทธศาสนาหรือไม่

สาระสำคัญของโอวาทปาฏิโมกข์มีดังต่อไปนี้

1. การไม่ทำบาปทั้งปวง บาป คือ ความเศร้าหมองใจ อันเกิด
จากการทำชั่วทางกาย วาจาและใจ

2. ทำความดีหรือความฉลาดให้ถึงพร้อม ความดีคือการ
กระทำ การพูดและการคิดที่ทำ พูดหรือคิดแล้วตนเองมีความสุข
ผู้อื่นมีความสุข วิญญูชนสรรเสริญ เป็นเหตุแห่งความเจริญทั้ง
ปัจจุบันและอนาคต

3. ชำระจิตให้บริสุทธิ์ การชำระจิตให้บริสุทธิ์ทำได้ด้วยการ
เจริญสติ ทำสติให้มากขึ้น ให้เข้มแข็ง รวดเร็ว ว่องไว พร้อมทั้งจะ
เล่นไปป้องกันอารมณ์ที่เข้ามาทางตา หู จมูก ลิ้น กายและใจอัน

ทำให้ใจเศร้าหมองได้

4. ขันติคือความอดทนและอดกลั้น เป็นธรรมเครื่องเผากิเลสอย่างยิ่ง ความอดทนมีสามระดับคือทนลำบาก ทนตรากตรำและทนเจ็บใจ ความสามารถอดกลั้นและอดทนเจ็บใจได้เป็นความอดทนขั้นสูงในระดับไม่มีเหตุแห่งทุกข์และไม่มีความทุกข์ จะได้รับชีวิตอิสระ

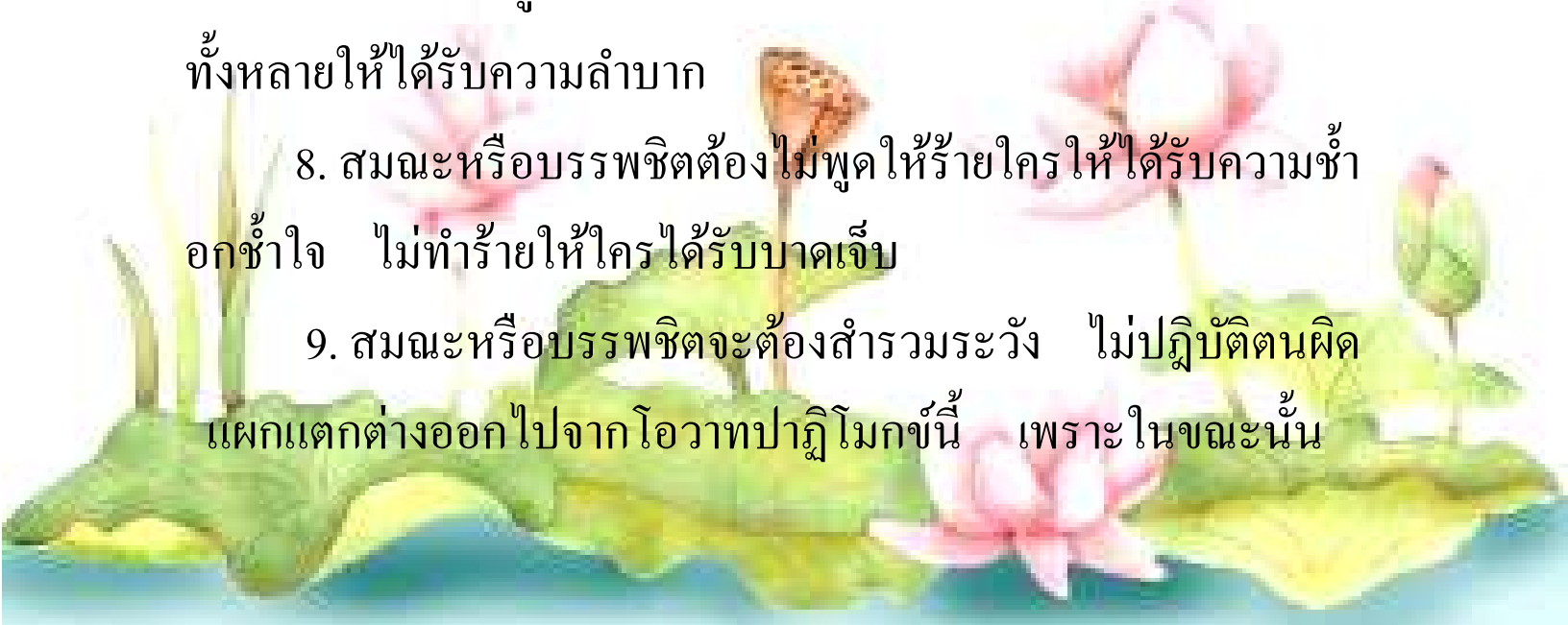
5. พระพุทธเจ้าทุกพระองค์กล่าวยกย่องพระนิพพานว่าเป็นธรรมขั้นสูงสุด เพราะพระนิพพานคือความสงบเย็นเป็นอิสระจากการแผดเผาของไฟกิเลสคือราคะ โทสะ โมหะ ตัณหา ตลอดถึงเป็นอิสระจากกิเลสน้อยใหญ่ทั้งปวง นับเป็นความสงบเย็น เป็นปกติที่ส่งเสริมชีวิตนี้ให้มีคุณค่าในทุกย่างก้าวของชีวิต

6. บรรพชิตคือผู้งดเว้นจากการทำลายผู้อื่นหรือสัตว์ทั้งหลาย ให้ได้รับความบาดเจ็บล้มตาย ไม่มีเวร ไม่มีภัยแก่ใครๆ

7. สมณะคือผู้สงบ ไม่เบียดเบียนใคร ไม่เบียดเบียนสัตว์ทั้งหลายให้ได้รับความลำบาก

8. สมณะหรือบรรพชิตต้องไม่พูดให้ร้ายใครให้ได้รับความขำอกขำใจ ไม่ทำร้ายให้ใครได้รับความเจ็บ

9. สมณะหรือบรรพชิตจะต้องสำรวมระวัง ไม่ปฏิบัติตนผิดแผกแตกต่างออกไปจากโอวาทปาฏิโมกข์นี้ เพราะในขณะนั้น

พระสงฆ์ทั้งปวงมีแต่พระอรหันต์ผู้มีจิตบริสุทธิ์ มีสติสมบูรณ์ ไม่
 กระทำผิดใดๆ ยังไม่มีบทบาทบุญดีที่มีในปาฏิโมกข์ที่พระภิกษุสงฆ์
 จะได้สวดทบทวนทุกกึ่งเดือนที่บัญญัติขึ้นมาในภายหลัง

10. ความรู้จักประมาณในการบริโภค สมณะหรือบรรพชิต
 พึ่งบริโภคอาหารเพื่อให้ร่างกายดำรงอยู่ได้ เพื่อประพาสพรหม
 จรรย์คือดำเนินชีวิตเพื่อความไม่เกิดขึ้นแห่งทุกข์ เพื่อความเบากาย
 เพื่อความไม่มีโทษทางกายอันมีสาเหตุมาจากการบริโภคน้อยเกินไป
 หรือบริโภคน้อยเกินไป ดังคำที่ว่ากินง่าย เคี้ยวง่าย กลืนง่าย ย่อย
 ง่าย ถ่ายง่าย นอนง่าย หลับง่าย ตื่นง่าย ตายยาก หรือเวลา
 รับประทานอาหารทุกครั้งพึงเตือนตนด้วยตนเองว่ากินน้อย ย่อยง่าย
 เบาสบาย ไร้โรค อายุยืน

11. การนอนการนั่งในที่อันสงัด สมณะหรือบรรพชิตควร
 นอนหรือนั่งในสถานที่อันสงัด เพราะการได้อยู่ในที่อันสงัดจะได้
 มีโอกาสพิจารณารูปธรรมและนามธรรมมากขึ้นว่านามรูปเกิดขึ้นได้
 อย่างไร ตั้งอยู่นานแค่ไหน กายเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร ความ
 ฟุ้งซ่านเป็นอย่างไร ความสงบเป็นอย่างไร เพื่อให้ได้ความสงบทาง
 ใจเรียกว่าจิตวิเวก เมื่อจิตเข้าถึงความสงบแล้ว อารมณ์ต่างๆ ที่
 ผ่านเข้ามาทางตา หู จมูก ลิ้น กายและใจมีน้อย บางเบา ไม่เข้มข้น
 มากพอที่จะปรุงแต่งกิเลสต่างๆ เข้ามากลุ่มรวมจิตใจ จิตใจก็จะไม่

ถูกรบกวนด้วยกิเลส จะเข้าถึงอุปธิวิเวกคือความสงบสงัดจาก
กิเลส

12. หมั่นประกอบในการทำจิตให้ยิ่ง สมณะหรือบรรพชิต
ควรจะได้ยกระดับจิตของตนให้สูงยิ่งๆ ขึ้นไปจนกระทั่งกิเลสไม่ซึม
ซบให้กระสับกระส่าย ก็จะได้ความสงบพบความสุขแท้ตามพระ
พุทธภาษิตที่ว่า นัตถิ สันติ ประรัง สุขัง สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี

13. บทส่งท้ายของพระพุทธวจนะ โอวาทปาฏิโมกข์นี้มีว่า
สารธรรมเหล่านี้คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย กล่าวคือ
พระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ก็พระองค์ก็มีคำสอนที่เป็นไปในทิศทาง
เดียวกันอย่างนี้

โดยเนื้อหาสาระ แม้ว่าหลักธรรมในโอวาทปาฏิโมกข์เหล่านี้
จะเป็นคำสอนที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่พระ
อรหันต์ทั้งหลายผู้สิ้นกิเลสแล้ว แต่พุทธบริษัท
ที่ยังไม่สิ้นกิเลสจะศึกษาปฏิบัติเพื่อความ
สิ้นกิเลสตามรอยบาทพระอรหันต์ทั้งหลาย ก็
นับเป็นแสงสว่างนำทางชีวิตที่แสนประเสริฐ

เมื่อวันมาฆบูชาเวียนมาบรรจบอีกครั้งหนึ่งในรอบปี ชาว
พุทธจะพากันบูชาพระอรหันต์กันเป็นพิเศษด้วยดอกไม้ ธูปเทียน

ของหอมทั้งหลาย บุคคลใดได้กระทำการ
 บูชาแล้วบุคคลนั้นก็จะได้รับอานิสงส์เป็น
 ส่วนบุคคล แต่บุคคลใดได้กระทำการบูชา
 ด้วยการปฏิบัติธรรมที่พระพุทธเจ้าแสดงไว้ดี
 แล้ว และพระอรหันต์ทั้งหลายได้ปฏิบัติเดินไปสู่ความปลอดทุกข์
 สิ้นเชิงเป็นต้นแบบแล้ว จะได้ชื่อว่าเป็นการบูชาที่สูงสุด เพราะมี
 อานิสงส์แก่ตนเองและยังช่วยสืบอายุของพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืน
 อีกด้วย

15 กุมภาพันธ์ 2554

เวลา 17.00 น

วัดพุทธธรรม วิลโลบรุก

มลรัฐอิลลินอยส์

ดร. พระมหาจรรยาสุทธิญาโณ

เจ้าอาวาสวัดลอยฟ้า (Sky temple no boundary)

www.skytemple.org

